

Sygn. akt II UZ 50/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku C. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 września 2013 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych [...]

z dnia 21 grudnia 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny – w sprawie z odwołania C. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych – na podstawie przepisu art. 373 k.p.c. odrzucił apelację C. G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 27 kwietnia 2012 r.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd Apelacyjny ustalił, że wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 27 kwietnia 2012 r. wraz z uzasadnieniem został doręczony odwołującemu się w dniu 18 czerwca 2012 r.; termin do złożenia apelacji upływał w dniu 2 lipca 2012 r. C. G. w dniu 4 lipca 2012 r. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego, która została odrzucona postanowieniem tego Sądu z dnia 16

lipca 2012 r. z uwagi na przekroczenie terminu do złożenia środka odwoławczego (art. 369 § 1 i § 2 k.p.c.). W dniu 26 lipca 2012 r. odwołujący się złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, uzasadniając spóźnienie występującą u niego chorobą, znacznie zaburzoną sprawnością postrzegania i rejestrowania faktów, która spowodowała niewłaściwe obliczenie terminu do sporządzenia środka odwoławczego. Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. przywrócił wnioskodawcy termin do wniesienia apelacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przywrócenie wnioskodawcy terminu do wniesienia apelacji nie było uzasadnione i apelacja ta podlegała odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c., jako wniesiona po upływie ustawowego terminu. Według Sądu Apelacyjnego odwołujący się we wniosku o przywrócenie terminu nie uprawdopodobnił, że uchybienie terminu do złożenia apelacji nastąpiło bez jego winy (art. 168 § 1 k.p.c.) – nigdy wcześniej nie powoływał się na problemy ze zdrowiem, czy kłopoty z pamięcią, które uniemożliwiałyby właściwe rozumienie faktów i staranne prowadzenie własnej sprawy w postępowaniu przed Sądem. Przeciwnie, C. G. w terminie dokonywał czynności procesowych, które były odpowiednie dla danego etapu postępowania i zawierały merytoryczne zarzuty. Sąd Apelacyjny powołał się na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 listopada 2005 r., II CZ 103/05 - LEX nr 188555, wskazujący, że na stronie zobowiązanej do dokonania czynności procesowej ciąży obowiązek zachowania należytej staranności, której miernikiem jest obiektywnie oceniana staranność, jakiej można wymagać od strony właściwie dbającej o swoje interesy procesowe. Uchybienie w tym względzie, spowodowane nawet lekkim niedbalstwem, narusza obiektywny miernik staranności i stanowi podstawę do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, skoro nawet lekkie niedbalstwo świadczy o zawinionym niedokonaniu czynności w terminie (art. 168 § 1 k.p.c.). Według Sądu Apelacyjnego wnioskodawca nie podał żadnych innych przyczyn niedotrzymania terminu, dlatego Sąd Apelacyjny uznał, że uchybienie terminowi do wniesienia apelacji było przez niego zawinione.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego odwołujący się zarzucił naruszenie art. 168 § 1 k.p.c. w związku z art. 380 k.p.c. w związku z

art. 235 § 1 k.p.c. przez wadliwe przyjęcie przez ten Sąd, że Sąd pierwszej instancji niezasadnie przywrócił wnioskodawcy termin do wniesienia apelacji. Tymczasem – w ocenie żalącego się – Sąd pierwszej instancji realizując zasadę bezpośredniości postępowania dowodowego powziął wiadomość o stanie zdrowia wnioskodawcy, który bezpośrednio na rozprawie okazał Sądowi dokumenty dotyczące jego leczenia, lecz z uwagi na ich nieprzydatność dla merytorycznego rozstrzygnięcia, nie włączył ich do materiału dowodowego w sprawie, co jednak wzięte zostało pod uwagę przy uwzględnieniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka zaskarżenia. Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. W ramach przewidzianej w art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. kontroli dopuszczalności apelacji m.in. ze względu na zachowanie terminu do jej wniesienia Sąd drugiej instancji powinien dokonać oceny, czy uchybiony przez skarżącego termin do wniesienia apelacji został zasadnie przywrócony przez sąd pierwszej instancji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że podważanie zasadności przywrócenia terminu w ramach korzystania przez sąd drugiej instancji z tej kompetencji ograniczać się musi do przypadków, gdy zachodzi ku temu pewna, jednoznaczna podstawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 grudnia 2012 r., II CZ 146/12, LEX nr 1288652, z dnia 6 września 2012 r., I CZ 95/12 – LEX nr 1231465). W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie warunek ten nie został spełniony. Zaskarżone rozpatrywanym zażaleniem postanowienie Sądu Apelacyjnego zasadza się na stanowisku, że odwołujący się we wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego nie uprawdopodobnił, że uchybienie terminu do złożenia apelacji nastąpiło bez jego winy (art. 168 § 1 k.p.c.). W związku z tym – w ocenie Sądu Apelacyjnego – „Sąd Okręgowy niezasadnie przywrócił wnioskodawcy termin do wniesienia środka odwoławczego, a zatem apelacja winna ulec odrzuceniu, jako spóźniona”. W swoim stanowisku przedstawionym w uzasadnieniu zaskarżonego rozpatrywanym zażaleniem postanowienia Sąd Apelacyjny – poza przedstawioną wyżej oceną – nie odniósł się w ogóle do okoliczności, które stanowiły o zasadności

wniosku odwołującego się o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji i w konsekwencji przywrócenia tego terminu przez Sąd pierwszej instancji postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2012 r. Ma rację wnoszący zażalenie, że Sąd pierwszej instancji dysponował większą wiedzą w przedmiocie stanu zdrowia odwołującego się, dlatego też uznał zasadność przywrócenia terminu do wniesienia środka odwoławczego na podstawie art. 168 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny w swoim rozstrzygnięciu nie uwzględnił w ogóle tych okoliczności – nieprawidłowo ustalając, że „wnioskodawca nigdy wcześniej nie powoływał się na problemy ze zdrowiem”. Z protokołu rozprawy z dnia 13 kwietnia 2013 r. wynika jednak, że wnioskodawca aktualnie nie pracuje i nie ma przyznaných świadczeń z ubezpieczenia społecznego mimo złego stanu zdrowia (wyjaśnienia wnioskodawcy - k.27 odwr.). Kwestia ta powinna skłonić Sąd drugiej instancji, w przypadku wątpliwości, do zażądania dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień.

Ponadto dołączone do zażalenia zaświadczenia lekarskie wskazują na występowanie u skarżącego zmian nowotworowych z przerzutami, co niewątpliwie wpływa na poziom nastroju i może implikować gorsze funkcjonowanie postrzegania zdarzeń i pamięci. Należy też wziąć pod uwagę, że skarżący prowadził proces bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

W tym stanie rzeczy nie istniała oczywista, jednoznaczna podstawa, która uzasadniałaby podważenie przez Sąd Apelacyjny prawidłowości postanowienia Sądu pierwszej instancji o przywróceniu odwołującemu się terminu do wniesienia apelacji.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁶ k.p.c., postanowił jak w sentencji.